

Búskaparfrøðingur: Enn er langt á mál hjá føroyska fiskiflotanum:

200 milliónir í undirskoti um árið í miðal

–Fiskiflotin undir Føroyum hevur einar 200 milli-ónir í undirskoti í miðal um árið. Men tað gongur rætta vegin. Og tað gongdina mugu vit fyri alt í verðini ikki ó-rógva. Men enn er langt á mál til fiskiflotin fer at geva yvirskot, sigur Hermann Oskarsson, fiskifrøðingur

ÁKI BERTHOLDSEN

– Nú er ætlanin at geva stuðul til at endurnýggja skipaflootan. Men óluckan er, at verður iløgustuðul latin, verður fiskiflotin aftur rikin út í tann trupulleika, at hann fær hægri kostnað at bera, enn hann sjálvur megnar at forrenta, sigur Hermann Oskarsson, búskaparfrøðingur

– Enn eru útreiðslurnar størri enn inntøkurnar av at fiska undir Føroyum.

Ein leyðslig uppteljing vísir, at í árunum 1975 til 1998 hevur føroyski fiskiflotin givið einar 200 milli-ónir í undirskoti um árið í miðal.

Hetta undirskotið hevur landskassin so latið fiskiflootanum í stuðuli.

Í sambandi við Havsins Viku á Fiskirannsóknarstovuni helt Hermann Oskarsson, búskaparfrøðingur, ein stuttan fyrilestur um, hvussu skilagott, vit fiska í krónum og oyrum.

Hermann Oskarsson, sum er skrivari í Búskaparráðnum, segði, at tað er eyðsæð, at tess størri fiskiflota vit hava, tess meiri kunnu vit fiska.

–Men tað er sjálvandi bara galdandi til eitt vist. Tí einaferð koma vit hartil, at fiskiskapurin fyri hvørt skipið fer aftur at falla, tí fiskiríkidømið er ikki óavmarkað.

–Sjálvandi er prísurin ógvuliga avgerandi fyri úrslitið hjá fiskiflootanum.

–Men tað sigur seg sjálvt, at tað er eitt hægstamark, fyri hvussu stórum flothin kann verða, áðrenn fiskiskapurin fyri hvørt skipið aftur fer at falla, tí at fiskastovnarnir verða ov hart troyttir.

–Hinvegin fer kostnaðurin av at fiska at veksa meiri og minni javnt, alt eftir, hvussu nógv skip eru.

–Og tað vil so aftur siga, at fyrr ella seinni fer kostnaðurin upp um inntøkurnar.

Hermann Oskarsson vísti á, at síðani 1975 hevur undirskotið hjá fiskiflootanum ligið um 200 milliónir í

miðal um árið.

– Undirskotið má tað almenna spjaða til fyri at fáa tað at standa upp og niður hjá flothanum.

Men harafturat minti hann, at, at seinastu árin er skuldin hjá feskiflootanum sanerað ógvuliga nógv.

– Og tað kann eisini kallast ein studningur í framtíðini.

Búskaparfrøðingurin vísti eisini á, at tað er rættiliga stórum munur á, hvussu tey ymsu skipini klára seg.

– Summi skip klára seg væl, onnur skip klára seg illa. Men tey fáa øll líka nógv í studningi.

–Tvs, at studningurin verður brúktur til at halda lív í skipum, sum ikki klára seg.

–Studningurin kann bara vera ein avleiðing av, at tað er ein partur av fiskiflootanum, sum ikki klárar seg.

–Tí fæst ikki fiskiflotin ikki at bera seg, uttan at hann verður minkaður, so at tey skipini, sum eru ringast fyri, fara úr flothanum.

Hermann Oskarsson sigur, at tað eru trýggir møguleikar at ávirka gongdina, so fiskiflotin fæst at bera seg.

–Ein máti er, at tvífalda fiskiskapin undir Føroyum, men vit vita, at tað ber ikki til.

–Ein annar máti er at lækka kostnaðarstöðið, t.d. hýrupartin.

Men hinvegin vísti hann á, at alla hesa tíðina, fiskiflotin hevur fingið iskoyti frá landskassanum, er kostnaðarstöðið ikki lækkað. So tær samráðingarnar

ímillum reiðarar og fiskimenn hava ikki borið frukt.

Hinvegin kann tað hugsast, at nettupp studningurin er orsøkin til, at hvørki kapasiteturin, ella kostnaðarstöðið eru lagað til viðurskiptini.

–Triði mátin er at minkað fiskiflootan frá tí endanum, sum klárar seg ringast.

Hermann Oskarsson legði afturat, at sambært endurskoðanarnevndina, kláraði 40% av flothanum seg við rentum og avdráttum.

Hann segði, at tað vísir seg, at tann nýggjari parturin av flothanum klárar seg betri enn tey gomlu skipini.

644 milliónir

Hermann Oskarsson segði, at hesi seinastu árin, frá 1994 til 1998, hevur veiðivirðið hjá føroyska fiskiflootanum ligið um 644 milliónir í miðal.

Hinvegin eru útreiðslurnar einar 200 milliónir hægri í miðal.

–Tað vil so aftur siga, at okkara fiskiorka er so mikil stór, at vit hava eitt samfelagsligt undirskot av fiskiskapinum undir Føroyum.

–Hermann Oskarsson sigur, at hinvegin mugu vit eisini staðfesta, at undirskotið hjá fiskiflootanum er munandi minkað seinastu árin.

–Tað verður brúk fyri minni og minni studningi.

–Tvs, at gongdin er tann, at fiskiflotin nærkast tí punktinum, at tað fer at standa upp og niður og at flothin sjálvur er førur fyri at

bera kostnaðin av at fiska.

Búskaparfrøðingurin vísti á, at tað hevur ofta verið frammi, m.a. í endurskoðanarnevndini, at fiskiflotin undir Føroyum kastar ikki so frægt av sær, at hann hevur ráð til at forrenta fløgur í nýggj skip.

–Men tað er ongín sum sigur at fiskiflotin nakrantíð skal fáa tað at standa upp og niður og samstundis hava ráð til at gera fløgur í spildurnýggj skip.

–Tað er ongín sum sigur, at hann nakrantíð fer at hvíla í sær sjálvum við spildurnýggjum skipum.

–Tað kann verða, at nulpunktið hjá fiskiflootanum bara gevur honum ráð til at gera fløgur í gomul skip.

–Tað kann verða, at fiskiflotin ongantíð kemur longri enn til at hvíla í sær sjálvum við 10 ára gomlum skipum, sum verða keypt uttanlands hvørja ferð.

Tann rætta vegin

Búskaparfrøðingurin legði afturat, at onkustaðin er eisini eitt punkt, har gloppið ímillum kostnaðin og inntøkurnar er størst.

Tvs, at onkustaðin er eitt punkt, har fiskiflotin er so tillagaður í stóð, at yvirskotið er størst.

–Men hóast tað gongur rætta vegin, er gongdin ikki inn í móti tí punktinum, har flothin gevur sum mest yvirskot.

–Gongdin er ikki tann vegin, at fiskiflotin er á vegin at geva yvirskot. Gongdin er „íkkilongur“ enn inn í móti tí punktið, har tað

akkurat stendur upp og niður hjá flothanum.

–Men tað er ógvuliga umráðandi vit ikki órógva tað positivu gongdina, sum er hjá fiskiflothanum.

–Vit mugu fyri alt í verðini ikki órógva gongdina, men at lata flothan og samfelagið sleppa at laga seg til ein fiskiflota, sum klárar seg sjálfvan.

Ein ólucka at geva iløgustuðul

Hermann Oskarsson kom eisini inn á ætlanirnar at geva fløgustuðul til at endurnýggja fiskiflothan.

–Sjálvandi er tað gott at fáa nýggj skip flothan, tí ætlanin er at taka tvey skip út fyri at fáa eitt inn - ella í hvussu so er, er ikki ætlanin at økja um fiskievinnu.

–Men óluckan er, at verður fløgustuðul latin, verður fiskiflotin aftur rikin út í tann trupulleika, at hann fær hægri kostnað at bera, enn hann sjálvur megnar at forrenta.

–Tað er ein trupulleiki fyri fiskiflothan sum heild.

–Men tað er eisini ein trupulleiki fyri samfelagið, tí landskassin fær neyvan ráð til at betala undirskotið, um hann ikki fær lænt til endamálið.

Hann legði afturat, at fløgustuðul oyðileggur eisini fyri aðrar vinnur.

–Ein fløgustuðul í fiskiflothan fer at oyðileggja vinnubýgnaðin sum heild í Føroyum.

–Tí Tað slepst ikki undan, at fløgustuðulin er eisini eitt slag av rakstrarstuðuli,

tí fær eitt skip stuðul, sleppur tað undan einum parti av rentubýrðuni, sum nýggj skip annars bera.

–Fáa skip fløgustuðul, førir hann við sær, at skipini geva eitt eyka avkast, sum tey annars ikki høvdu givið.

–So eru aðrar vinnur kappingarførar við fiskivinnuna, so verða tær tað ikki, tá ið flothin hevur fingið fløgustuðul, tí tá fáa tær ikki bestu nýttuna burtúr fløgukrónum.

–Ætlanin er at brúka 300 milliónir til fløgustuðul til endurnýgging av skipaflothanum.

–Og næsti spurningurin er, um hetta er at fáa mestu nýttuna burtúr teimum pengunum, ella um teir heldur áttu at verðið brúktur til okkurt annað.

Hermann Oskarsson endurtók, at tað síðsta, vit áttu at gera, var at oyðileggja gongdina, sum er tann vegin, at fiskiflotin er á vegin til at klára seg sjálfvan.

Hann vísti eisini á gongdina í Íslandi.

–Íslendingar hava flutt seg frá einum punktið, har tað stóð upp og niður hjá fiskiflothanum, til eitt punkt, har hann gevur størst avlop.

Tað er eitt val

Hann skoytti uppí, at spurningurin um, hvat vit vilja við fiskivinnuni, er eitt val, ikki bara hjá vinnuni og hjá landsins myndugleikum, men hjá øllum Føroya fólki.

–Higartil hava vit valt at brúka inntøkurnar hjá tí almenna til at skapa arbeiðsplass, hóast tey geva undirskot.

–Hinvegin vísir tað seg at vera ein vilji til at flyta okkum tann vegin, at vinnan skal ikki geva undirskot, og at almenni stuðulin til fiskivinnuna skal halda uppat.

–Men um tað eisini verður vilji til at flyta okkum frá eini javnvág í fiskivinnuni, til tað punktið, har hon gevur yvirskot, fer so at vísa seg.

–Men so skulu vit eisini gera okkum greitt, at vit koma at missa fiskiskap og útróður sum lívsform í Føroyum.

–Vit mugu eisini gera okkum greitt at tað fara at vera nógv færri fólk í fiskivinnuni, enn tað eru nú.

Og vit mugu eisini gera okkum greitt, at vandi er fyri, at bygdin verða nógv verri fyri, tí tað verður truplari at rógva út.

–Velja vit tað, er tað ein tillaging, sum fer at taka nógv ár.

Hermann Oskarsson vísti á, at vit høvdu neyvan havt ráð til at latið allan hendan stuðulin til fiskivinnuna, høvdu vit ikki havt ríkisstuðulin úr Danmark.

–Íslendingar høvdu ikki hetta valið, sum vit hava, tí teir høvdu ongan kassa at betala undirskotið við.

–Og tá ið teir hildu uppat at loysa trupulleikarnar í við at niðurskriva krónuna í heilum, máttu teir syrgja fyri, at fiskivinnan gav avlop, segði Hermann Oskarsson.